

Kolorowa przeszłość Gosławic

Przedstawienie rycerskiego herbu Godziemba w kaplicy św. Jakuba Apostoła w pocysterskim opactwie w Łądzie nad Wartą to najstarsze jego barwne wyobrażenie, powstałe zapewne w latach 1360-1370. Godziemba, czyli sosna to godło herbowe, umieszczone w polu.....

Umieszczenie jej w obrębie fryzu heraldycznego obiegającego ściany kapicy i wiodącego do niej korytarza (8 herbów) podkreśla związki dziedziców z Gosławic z nadwarciańskiego opactwa. Którego konwent rekrutował się głównie z synów mieszczan kolońskich. Fryz natomiast jest cennym źródłem eksponującym obecność polskiego rycerstwa w europejskiej przestrzeni kulturowej. Takich miejsc, ozdobionych bogatą dekoracją heraldyczną w Europie jest niewiele. Wspomnieć zatem wypada o kościele św. Andrzeja Apostoła w Gosławicach, zwornikach sklepienia z kościołów w Gnieźnie, Sandomierzu, Stopnicy, galerii biskupów krakowskich w krużgankach klasztoru franciszkanów w Krakowie. To główne miejsca w Polsce z listy obiektów z dekoracjami heraldycznymi.

Zamki, gościńce, gospody, a w miastach kamienice mieszczkańskie, to miejsca, w których podróżni, pielgrzymi, kupcy znajdowali bezpieczne schronienie i nocleg. Taką rolę mógł spełniać zamek w Gosławicach, położony przy ważnym szlaku, którym liczne wyprawy rycerstwa wielkopolskiego zdążyły na wielkanocne i bożonarodzeniowe rejzy przeciwko niewiernym Litwinom i Żmudzinom.

W europejskiej przestrzeni kulturowej w średniowieczu powstało kilka zamków, wież rycerskich, w których uwieczniono nie tylko herby ale i malowidła nawiązujące do wątków arturiańskich i Okrągłego Stołu, powieści o Tristanie i Izoldzie. Są też ślady upamiętniania pielgrzymek do Grobu Chrystusowego w Jerozolimie, do Santiago di Compostella, miejsca kultury św. Apostoła Jakuba zwanego Starszym, szczególnie czczonego w środowisku rycerskim. Szczególne ślady kultury rycerskiej odnajdujemy w zamku Hradec Jindrihov (Czechy), zamku w Bolzano (Włochy), zamku w Lauf/Pegnitz (Niemcy), Heidelberg (kościół Świętego Ducha – fryz upamiętniający pielgrzymkę do Santiago di Compostella w połowie XV w.), kaplicy rycerskiej w Hassfurt (Niemcy), katedrze królewieckiej (fryz herbowy zniszczony w 1945 r.).

Poszukiwanie świadectw obecności Polaków, szczególnie wielkopolan i przedstawicieli rodu Godziembów z Gosławic, powiodło nas w wirtualną przestrzeń europejskich bibliotek cyfrowych. Na interesującej stronie Herladica Nowa zamieszczono cyfrowe kopie podane 100 średniowiecznych herbarzy europejskich. Naszą uwagę przyciągnął herbarz określany jako Księga Bractwa św. Krzysztofa na

Arlperku w Tyrolu. Alpejska przełęcz, poprzez którą wiódł szlak łączący Austrię ze Szwajcarią, wielu podróżnych przekraczało z pomocą świętego, który „przenosił Chrystusa”. Licznych peregrynatów bractwo odnotowało w czterech rękopisach, zawierających nie tylko ich imiona miejsce pochodzenia, ale i herby.